

**PRZEWODNIK I PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU FAKULTATYWNEGO
NA WYDZIALE LEKARSKIM I
dla STUDENTÓW V ROKU STUDIÓW**

**1. NAZWA PRZEDMIOTU: PSYCHOLOGICZNE ASPEKTY OPIEKI NAD DZIECKIEM Z
CHOROBAJĄ NOWOTWOROWĄ I JEGO RODZINĄ**

2. NAZWA JEDNOSTKI (jednostek) realizującej przedmiot:

Klinika Onkologii, Hematologii i Transplantologii Pediatricznej
II Katedra Pediatrii

3. Adres jednostki odpowiedzialnej za dydaktykę:

- **Adres:** ul. Szpitalna 27/33, 60-572 Poznań
- **Tel. /Fax:** (61) 849 14 47; (61) 847 43 56
- **Strona www:** www.pedhemonko.ump.edu.pl
- **E-mail:** kohtp@skp.ump.edu.pl

4. Kierownik jednostki:

- Prof. zw. dr hab. med. Jacek Wachowiak

5. Osoba zaliczająca przedmiot w E-indeksie z dostępem do platformy WISUS

- dr med., mgr psychologii Olga Zając-Spychała

6. Osoba odpowiedzialna za dydaktykę na Wydziale Lekarskim I z dostępem do platformy WISUS (listy studentów) (koordynator przedmiotu) :

- **Nazwisko imię:** dr med., mgr psychologii Olga Zając-Spychała
- **Tel. kontaktowy:** (61) 849 16 02
- **Możliwość kontaktu - konsultacje (dni, godz., miejsce):** od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 14:00 w Poradni Onkologicznej przy Szpitalu Klinicznej im. K. Jonschera (budynek D)
- **E-mail:** olga_zajac@wp.pl
- **Osoba zastępująca:** nie dotyczy

7. Miejsce przedmiotu w programie studiów:

Rok: V

Semestr: 9-10

8. Liczba godzin ogółem : 15**liczba pkt. ECTS: 1**

Jednostki uczestniczące w nauczaniu przedmiotu	Semestr zimowy/letni liczba godzin		
	Ć	kategoria	S
Klinika Onkologii, Hematologii i Transplantologii Pediatricznej	5	B	10
Razem:	5	---	10

9. Tematyka poszczególnych ćwiczeń i seminariów

Ćwiczenia - Semestr zimowy/letni			
Tematyka ćwiczeń		Osoba odpowiedzialna	SALA
Ćwiczenie 1.	Przekazywanie informacji o diagnozie rodzicom chorego dziecka.	Olga Zając-Spychała	119
Ćwiczenie 2.	Rozmowa o chorobie z dzieckiem w różnym wieku.	Olga Zając-Spychała	119
Ćwiczenie 3.	Zasady komunikacji lekarz pacjent w trakcie całego procesu leczenia.	Olga Zając-Spychała	119
Ćwiczenie 4.	Wsparcie w kryzysie – jak pomagać?	Olga Zając-Spychała	119
Ćwiczenie 5.	Jak rozmawiać o śmierci i umieraniu.	Olga Zając-Spychała	119

Seminaria - Semestr zimowy/letni			
Tematyka seminariów		Imię i nazwisko osoby prowadzącej zajęcia	SALA
Seminarium 1.	Choroby nowotworowe wieku dziecięcego –	Olga Zając-Spychała	119

	epidemiologia, diagnostyka, leczenie, rokowanie.		
Seminarium 2.	Podstawy psychologii klinicznej w aspekcie chorób nowotworowych.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 3.	Psychoonkologia dziecięca – obszary zainteresowań.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 4.	Opieka psychologiczna nad dzieckiem z chorobą nowotworową – część 1.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 5.	Opieka psychologiczna nad dzieckiem z chorobą nowotworową – część 2.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 6.	Opieka psychologiczna nad dzieckiem wyleczonym z choroby nowotworowej.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 7.	Pomoc psychologiczna rodzinie dziecka z chorobą nowotworową.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 8.	Interwencja w sytuacji kryzysowej (pogorszenie stanu zdrowia dziecka, wznowa, zmiana w procesie leczenia, rezygnacja z leczenia, inne kryzysy w rodzinie dziecka).	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 9.	Psychologiczne aspekty opieki w terminalnej fazie choroby nowotworowej.	Olga Zając-Spychała	119
Seminarium 10.	Jak poradzić sobie ze stratą dziecka – fazy żałoby.	Olga Zając-Spychała	119

REGULAMIN ZAJĘĆ:

Zajęcia fakultatywne z zakresu psychologicznych aspektów opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową i jego rodzina są przeznaczone dla studentów V i VI roku Wydziału Lekarskiego I i obejmują seminaria oraz ćwiczenia w wymiarze 15 godzin dydaktycznych (1 punkt kredytowy).

Obecność na zajęciach fakultatywnych jest obowiązkowa i odnotowywana na liście zajęć fakultatywnych. Zaliczenie nieobecności następuje poprzez przygotowanie i zaliczenie problematyki będącej przedmiotem zajęć, na których student był nieobecny.

PROGRAM ZAJĘĆ:

Program zajęć obejmuje 10 godzin seminarium interaktywnego oraz 5 godzin ćwiczeń z pacjentem i rodziną chorego dziecka.

PROGRAM NAUCZANIA:

Wymagania wstępne: znajomość chorób nowotworowych wieku dziecięcego (etiopatogeneza, epidemiologia, metody diagnostyczne, stosowane leczenie, rokowanie).

Przygotowanie do zajęć: przygotowanie do zajęć w oparciu o obowiązujące podręczniki oraz aktywny udział w zajęciach.

Wymagania końcowe: opanowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej w zakresie tematyki zajęć prowadzonego fakultetu. Opanowanie umiejętności rozmowy z dzieckiem z rozpoznaną chorobą nowotworową i jego rodzicami.

10. Kryteria zaliczenia przedmiotu: zaliczenie, egzamin teoretyczny i praktyczny

Zaliczenie – kryterium zaliczenia:

Aktywny udział we wszystkich zajęciach (nieusprawiedliwiona nieobecność jest równoznaczna z niezaliczeniem fakultetu) oraz zaliczenie kolokwium praktycznego.

11. Literatura:

Zalecana literatura:

1. K. de Walden – Gałuszko, „Psychoonkologia w praktyce klinicznej”, PZWL, Warszawa 2011.
2. K. de Walden – Gałuszko, „Psychoonkologia”, PTP, Kraków 2000.
3. K. de Walden – Gałuszko, „Wybrane zagadnienia psychoonkologii i psychotematologii – Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej, umierania i śmierci”, PWP, Gdańsk 1992.
4. E. Bomberck, „Nic mi nie jest – po prostu miałem raka”, Fundacja Pomocy Dzieciom z Chorobą Nowotworową, Warszawa 1995.
5. B. Antoszevska, „Dziecko z chorobą nowotworową – problemy psychopedagogiczne”, Oficyna wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006.
6. M. Kołodziejczyk, A. Majerowicz, „Problemy psychologiczne dzieci z chorobą nowotworową oraz ich rodzin”, Nowiny Psychologiczne 1999; 2: 53-65.

7. B. Kotoro, „A Zosia ma raka na smyczy, czyli Mały Człowiek mierzy się z chorobą rodzica”, Stowarzyszenie Europolon Polska.

12. SYLABUS

 WYDZIAŁ LEKARSKI I						
Nazwa kierunku	Lekarski	Poziom i tryb studiów	jednolite studia magisterskie	stacjonarne		
Nazwa przedmiotu	Psychologiczne aspekty opieki nad dzieckiem z chorobą nowotworową i jego rodziną	Punkty ECTS	1			
Jednostka realizująca, wydział	Klinika Onkologii, Hematologii i Transplantologii Pediatricznej II Katedra Pediatrii Wydział Lekarski I					
Koordynator przedmiotu	Dr med. Olga Zając-Spychała	Osoba zaliczająca	Dr med. Olga Zając-Spychała			
Rodzaj przedmiotu	fakultatywny	Semestr	Rodzaj zajęć i liczba godzin	Wykłady	Seminaria	Ćwiczenia
		9/10		0	10	5
Obszar nauczania	Nauki medyczne: pediatria					
Cel kształcenia	Po zakończeniu zajęć student powinien znać i rozumieć zasady wsparcia psychologicznego w onkologii dziecięcej, znać możliwe reakcje emocjonalne na diagnozę choroby nowotworowej u dziecka oraz rozumieć zasady interwencji w kryzysie.					
Treści programowe	<p>Seminaria: Choroby nowotworowe wieku dziecięcego – epidemiologia, diagnostyka, leczenie, rokowanie. Podstawy psychologii klinicznej w aspekcie chorób nowotworowych. Psychoonkologia dziecięca – obszary zainteresowań. Opieka psychologiczna nad dzieckiem z chorobą nowotworową. Opieka psychologiczna nad dzieckiem wyleczonym z choroby nowotworowej. Pomoc psychologiczna rodzinie dziecka z chorobą nowotworową. Interwencja w sytuacji kryzysowej (pogorszenie stanu zdrowia dziecka, wznowa, zmiana w procesie leczenia, rezygnacja z leczenia, inne kryzysy w rodzinie dziecka). Psychologiczne aspekty opieki w terminalnej fazie choroby nowotworowej. Jak poradzić sobie ze stratą dziecka – fazy żałoby.</p> <p>Ćwiczenia: Przekazywanie informacji o diagnozie rodzicom chorego dziecka. Rozmowa o chorobie z dzieckiem w różnym wieku. Zasady komunikacji lekarz pacjent w trakcie całego procesu leczenia. Wsparcie w kryzysie – jak pomagać? Jak rozmawiać o śmierci i umieraniu.</p> <p>Inne: nie dotyczy</p>					
Formy i metody dydaktyczne	15 godzin, w tym: 0 - wykłady, 10 - seminaria, 5 – ćwiczenia, 0 – fakultety					
Forma i warunki zaliczenia	Aktywny udział we wszystkich zajęciach (nieusprawiedliwiona nieobecność jest równoznaczna z niezaliczeniem fakultetu) oraz zaliczenie kolokwium końcowego.					
Literatura podstawowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. K. de Walden – Gałuszko, „Psychoonkologia w praktyce klinicznej”, PZWL, Warszawa 2011. 2. K. de Walden – Gałuszko, „Psychoonkologia”, PTP, Kraków 2000. 3. K. de Walden – Gałuszko, „Wybrane zagadnienia psychoonkologii i psychotanatologii – Psychologiczne aspekty choroby nowotworowej, umierania i śmierci”, PWP, Gdańsk 1992. 4. E. Bomberck, „Nic mi nie jest – po prostu miałem raka”, Fundacja Pomocy Dzieciom z Chorobą Nowotworową, Warszawa 1995. 5. B. Antoszevska, „Dziecko z chorobą nowotworową – problemy psychopedagogiczne”, Oficyna wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006. 					

	6. M. Kołodziejczyk, A. Majerowicz, „Problemy psychologiczne dzieci z chorobą nowotworową oraz ich rodzin”, Nowiny Psychologiczne 1999; 2: 53-65. 7. B. Kotoro, „A Zosia ma raka na smyczy, czyli Mały Człowiek mierzy się z chorobą rodzica”, Stowarzyszenie Eurocolon Polska.	
Literatura uzupełniająca	Nie dotyczy.	
Numer efektu kształcenia	Efekty kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
	WIEDZA (ZGODNIE ZE SZCZEGÓLOWYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
1	- rozumie znaczenie zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości w relacji do postaw społecznych, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe oraz zna aktualną koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia.	D.W3
2	- rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem.	D.W4
3	- zna zasady postępowania paliatywnego z pacjentem w stanie terminalnym.	E.W28
4	- zna zasady leczenia bólu, w tym bólu nowotworowego i przewlekłego.	E.W29
	UMIĘTNOŚCI (ZGODNIE ZE SZCZEGÓLOWYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
5	- buduje atmosferę zaufania podczas całego procesu leczenia.	D.U4
6	- przeprowadza rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem techniki aktywnego słuchania i wyrażania empatii, a także rozmawia z pacjentem o jego sytuacji życiowej.	D.U5
7	- informuje pacjenta o celu, przebiegu i ewentualnym ryzyku proponowanych działań diagnostycznych lub terapeutycznych i uzyskuje jego świadomą zgodę.	D.U6
8	- przekazuje pacjentowi i jego rodzinie informacje o niekorzystnym rokowaniu.	D.U7
9	- definiuje stany, w których czas dalszego trwania życia, stan funkcjonalny lub preferencje chorego ograniczają postępowanie zgodne z określonymi dla danej choroby wytycznymi.	E.U21
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE (ZGODNIE Z OGÓLNYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
10	- potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym.	3a.
11	- kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym miejscu.	3b.
Nakład pracy studenta: Opracowanie programu wsparcia psychologicznego rodziny dziecka z chorobą nowotworową.		Liczba godzin 15
Data opracowania sylabusu: 10.07.2017		Osoba przygotowująca sylabus: dr med. Olga Zajęc-Spychała

13. Podpis osoby odpowiedzialnej za nauczanie przedmiotu lub koordynatora